

שאלון בחינה

בנושא:

תפילה, ברכות ובית כנסת

מועד:

ניסן התשפ"ה

סמל שאלון:

116.4.25

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד ניסן התשפ"ה

בס"ד

בחינה בהלכות תפילה, ברכות ובית כנסת

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. א. האם איסור אכילה לפני תפילת שחרית הוא מדאורייתא או מדרבנן, ומניין למדים זאת? והאם חייב להפסיק את אכילתו כשהתחיל בהיתר והגיע זמן תפילת שחרית או מנחה ומדוע?
ב. כשהגיע זמן תפילת שחרית האם מותר: ללמוד תורה? לצאת לדרך? להסתפר? להתרחץ? ומדוע?
ג. האם עדיף להתפלל בבית הכנסת או בבית המדרש ומדוע? פרט!

2. א. שנינו במשנה ברכות (ב) מעשה שבאו בניו מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע א"ל אם לא עלה עמוד השחר חייבים אתם לקרות. ואיתא בגמרא (ט) ההוא זוגא דרבנן דאשתכור בהילולא דבריה דרבי יהושע בן לוי אתו לקמיה דריב"ל אמר כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק. באר את הסתירה בין ב' המימרות וב' תירוצים המובאים בב"י.
ב. באר מי נקרא שכור ומי נקרא שתוי. ומה דינם לענין תפילה לכתחילה או בדיעבד.
ג. שתה רביעית ערק. באר באיזה מקרים מותר לו להתפלל ובאיזה מקרים אסור לו להתפלל. ומה דינו אם הוא כהן לענין נשיאת כפים ומדוע?
3. א. שנינו במשנה סוטה (לב) ואלו נאמרים בכל לשון פרשת סוטה וכו' ק"ש ותפילה. ואיתא בגמרא שבת (יב) לעולם אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמי. ואמר ר' יוחנן כל השואל צרכיו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נזקקין לו. כתוב ג' תירוצים המוזכרים בפוסקים בסתירה זו וכיצד נפסק להלכה.
ב. האם יש חיוב להסדיר תפילתו לפני שיתפלל תפילות של מועדים וראשי חודשים וברכת קידוש לבנה?
ג. העוסק בתורה או הנמצא בפסוקי דזמרה האם מותר לו לשבת בתוך ד' אמות של המתפלל? פרט!
4. א. כהן העולה לדוכן לישא את כפיו, האם חייב ליטול את ידיו סמוך לברכת כהנים או יכול לסמוך על הנטילה של שחרית? הוכח! האם מברך על נטילה זו?
ב. האם השליח ציבור מקריא לכהנים את תיבת "יברכך" ומדוע?
ג. האם הציבור רשאים לומר פסוקים של ברכה בשעת ברכת כהנים ומדוע?
5. א. בית הכנסת שמכרוהו שבעת טובי העיר במעמד אנשי העיר, האם מותר להם לעשות בדמים כל מה שירצו או רק במותר הדמים? באר בדבריך מדוע מותר למכור בית הכנסת הרי הוא קדוש קדושת הגוף? וכן מדוע מותר לעשות בדמים מה שירצו ואינם נתפסים בקדושתם?
ב. ראובן הקדיש קרקע על מנת שיבנו שם בית הכנסת, ומסיבות מסוימות השלטונות לא נתנו את הסכמתם לבנות שם את בית הכנסת. האם מותר לקהל לשנות מדעתו של ראובן ולבנות שם ישיבה או תלמוד תורה?
ג. מי שהיה מוחזק במצוה מסוימת כגון: חזן, קורא בתורה, תוקע בראש השנה, וארעו אונס כל שהוא ונתנו הקהל את המצוה לאדם אחר. האם לאחר שעבר האונס חייבים להחזירו למצותו או לא?
6. א. איתא בגמרא ברכות (לח) האוכל כזית פירות מברך אחריהם בורא נפשות. ואילו בירושלמי מובא שמברכים ברכת נפשות לאחר אכילת בריה אע"פ שאין בה כזית. כתוב כיצד יישבו הראשונים סתירה זו וכיצד נפסק להלכה?
ב. הטועם את התבשיל האם צריך לברך ברכה ראשונה או אחרונה? פרט מה הדין כשהוא בולע או טועם ופולט?
ג. האם מברך ברכה אחרונה במקרים הבאים: הטביל בסקויטים בכוס תה ובצירוף שניהם יש כזית? אכל חצי כזית אבטיח בביתו ויצא החוצה וכשחזר בירך שוב אדמה ואכל חצי כזית מהאבטיח ועדיין לא עבר זמן שעור אכילת פרס?

7. א. מה מברכים לפני ואחרי על צילנט שיש בו חטים, קטניות, תפוח אדמה, ובשר?
ב. מה מברכים לפני ואחרי על: כדורי פלאפל? לדר העשוי ממשמש? לחם העשוי מקמח שכולת שועל או אורז או תירס?
ג. מה מברכים לפני ואחרי על: מנה חמה שיש בה אטריות וירקות? פסק זמן? קבוקים (בוטן מצופה בקמח)? שלווה?
8. א. על מה יקדים לברך כאשר הביאו לפניו פירות ממין שבעה ושאינם ממין שבעה? פרט כאשר ברכותיהם שוות או אינם שוות.
ב. האם צריך להקדים לברך על פרי החביב עליו? באר מה נקרא חביב.
ג. על מה יקדים לברך במקרים הבאים: תבשיל משבולת שועל, וענבים? תבשיל משיבולת שועל, וזתים? סוכריה, ובשמים?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. א. באר כיצד ינהג שליח צבור כהן לענין נשיאת כפים כשאין כהנים בבית הכנסת.
ב. באר כיצד ינהגו לענין נשיאת כפים בבית הכנסת שכולם כהנים ומדוע.
ג. האם מותר לכהן לישא כפיו במקרים הבאים: יש לו מום בפניו או בידיו? אינו יודע לחתוך את האותיות? קשה לו לעמוד ורוצה להישען על עמוד? קולו צרוד? אבל תוך יב' חודש? נשא אשה גרושה?
10. א. ראובן בנה בית על מנת לגור בו, לאחר הבניה נמלך בדעתו והקדיש את ביתו לבית הכנסת. האם יהיה מותר לנהוג בבית זה קלות ראש כגון שחוק והיתול וכדומה כל זמן שעדיין לא התפללו בבית זה? האם ישתנה הדין בבית שהקדישוהו הציבור? הוכח!
ב. כתוב ב' טעמים מדוע אסור לסתור בית הכנסת ומה הנפקא מינה ביניהם?
ג. כתוב ב' מקרים בהם מותר לסתור בית הכנסת ומדוע?
11. א. כיצד ינהג הגר במושב שיש בו מנין אחד בלבד וכשהגיע לבית הכנסת מצא את הציבור נמצאים בתפילת לחש או כשנמצאים בחזרת הש"ץ לאחר אמירת הקדושה ומדוע?
ב. משה הגיע לקרוא תהילים בכותל המערבי והנה לפניו ב' מנינים במנין אחד אומרים קדושה ובמנין השני עונים אמן יהא שמיה רבא. באר על מה עליו לענות? ובאר עוד האם אמירת יהא שמיה רבא עדיף מתפילה בציבור?
ג. יעקב התפלל בכותל המערבי שחרית של חול המועד וכשהגיע לברכת מחיה המתים שמע קדושת כתר של מוסף ממנין אחר. האם צריך לומר עמהם קדושה זו או ומדוע?

12. א. כתוב מי הם החייבים לברך ברכת הגומל. והאם הבעל יכול לברך ברכת הגומל במקום אשתו לאחר לידתה? הוכח!
- ב. האם צריכים לברך ברכת הגומל במקרים הבאים: מי שנסע ברכבו ורכב אחר התנגש בו חזיתית ובחסדי שמים לא קרה לו כלום? הנוסעים באוטובוס ומחבלים ארורים פתחו בירי לכיוון האוטובוס ובחסדי שמים אין נפגעים? חייל שבחסדי שמים חזר מהלחימה בעזה בריא ושלם?
- ג. החייב בברכת הגומל, עד מתי יכול לברך ברכה זו ומדוע?